

Bruksela, 24 maja 2022 r.
(OR. fr)

9182/22

RECH 247
COMPET 347

NOTA

Od: Prezydencja
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: *Przygotowania do posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności
(9–10 czerwca 2022 r.)*
Wsparcie dla młodych naukowców w czasach kryzysu
Deбата orientacyjna

Delegacje otrzymują w załączeniu notę prezydencji pt. „Wsparcie dla młodych naukowców w czasach kryzysu”, opracowaną z myślą o debacie orientacyjnej, która odbędzie się na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 czerwca 2022 r.

WSPARCIE DLA MŁODYCH NAUKOWCÓW W CZASACH KRYZYSU**Kontekst**

Kryzysy, do których dochodzi kolejno w ostatnich latach, pokazują, że należy być na nie lepiej przygotowanym i skuteczniej na nie reagować, zwłaszcza poprzez wsparcie logistyczne i finansowe. Ich skutki są odczuwalne we wszystkich sektorach, w tym w sektorze badań i innowacji: pojawiają się dodatkowe ograniczenia i przeszkody, w szczególności jeśli chodzi o karierę zawodową (rekrutacja, zatrudnienie, rozwój, środki...). Nie można lekceważyć trudności, z którymi w czasach kryzysu mierzą się młodzi naukowcy, zwłaszcza że mają oni do odegrania kluczową rolę w stawianiu czoła wielkim światowym wyzwaniom teraz i w przyszłości. Młodzi naukowcy stanowią nasz przyszły potencjał badawczy, naszą siłę sprawczą, i jako tacy przyczyniają/przyczynią się do tego, by Unia Europejska mogła utrzymać światowy poziom badań i innowacji.

W tym kontekście na naukowców, zwłaszcza młodych, znacznie wpłynęła m.in. pandemia COVID-19. Opóźniły się lub nie odbyły procesy rekrutacji i projekty mobilności. Kolejne lockdowny poskutkowały całkowitym lub częściowym zamknięciem laboratoriów, przez co trudniej było powadzić badania i zacieśniać kontakty w kraju i za granicą. Aby wypełnić swoją misję edukacyjno-badawczą w czasach kryzysu, instytucje szkolnictwa wyższego musiały zmodyfikować sposób funkcjonowania. Nie można też zapominać o skutkach odnotowywanych w dziedzinie zdrowia psychicznego.

Jeszcze więcej wyzwań stawiają przed młodymi naukowcami zakłócenia stabilności geopolitycznej, zwłaszcza konflikty, takie jak inwazja Rosji na Ukrainę w lutym 2022 r. Niektórzy spośród nich są zmuszeni opuścić swój kraj i porzucić projekty badawcze.

Trudności te mogą odbierać studentom chęć podejmowania i kontynuowania studiów doktoranckich lub narażać na szwank jakość dorobku naukowego oraz budowę europejskiej przestrzeni badawczej, będącej obszarem swobodnego przemieszczania się naukowców. Ograniczają więc konkurencyjność europejskich badań na szczeblu światowym.

W związku z kryzysami państwa członkowskie przyjęły pewną liczbę środków w dziedzinie badań i innowacji, ale też w innych sektorach, zwłaszcza w sektorze polityki społecznej, zatrudnienia i edukacji.

Jednak pilność sytuacji, z którą się mierzą, sprawia, że w pierwszej kolejności podejmują one inicjatywy na szczeblu krajowym, gdyż często uznają je za dające większą sprawność i elastyczność, a dopiero w drugiej kolejności koordynują działania na szczeblu europejskim.

Wobec wspomnianych trudności młodzi naukowcy bez wątpienia potrzebują wsparcia ze strony polityki publicznej szczebla krajowego, jednak niektóre działania byłyby skuteczniejsze, gdyby przenieść je na szczebel europejski.

W szerszej perspektywie i poza sytuacjami pilnymi należy się również zastanowić nad konsolidacją ram, które sprzyjałyby szybszej i trwalszej integracji zawodowej młodych naukowców. W tym kontekście metodą, którą należy zbadać lub pogłębić, jest wprowadzenie środków adresowanych specjalnie do nich zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim.

W tym sensie część inicjatyw realizowanych obecnie na szczeblu europejskim powinna mieć korzystny wpływ na karierę zawodową młodych naukowców. Na przykład wśród 20 działań programu strategicznego europejskiej przestrzeni badawczej, załączonego do konkluzji Rady z listopada 2021 r. w sprawie przyszłego zarządzania europejską przestrzenią badawczą, przede wszystkim działanie 4 przewiduje kroki na rzecz atrakcyjnych i trwałych karier naukowych, np. uruchomienie centrum monitorowania karier naukowych, opracowanie zestawu narzędzi wsparcia w celu zwiększenia atrakcyjności karier naukowych w środowisku akademickim i poza nim czy opracowanie europejskich ram kariery badawczej, które można by przetestować pilotażowo z udziałem sojuszy w ramach „Uniwersytetów Europejskich”.

Wiele spośród 19 pozostałych działań programu strategicznego także będzie miało wpływ na młodych naukowców. Na przykład działanie 3, które przewiduje reformę systemu oceny badań naukowych, naukowców i instytucji. Ocena badań powinna pozwolić ocenić dokonania i badania (młodych) naukowców i tym samym sprzyjać wyższej jakości i większemu oddziaływaniu.

Ponadto w zatwierdzonych w kwietniu 2022 r. konkluzjach Rady w sprawie europejskiej strategii na rzecz wzmocnienia pozycji instytucji szkolnictwa wyższego z myślą o przyszłości Europy podkreśla się, że należy zwrócić szczególną uwagę na studentów i młodych naukowców, którym pandemia zakłóciła studia i karierę zawodową.

W końcu zaś odpowiedź na wyzwania związane z transformacją ekologiczno-cyfrową wymaga silniejszych związków między nauką a społeczeństwem, o czym przypominają konkluzje Rady w sprawie misji europejskich. Naukowcy, zwłaszcza młodzi, będący łącznikami między nauką a społeczeństwem, mają do odegrania ważną rolę jako wzór do naśladowania dla osób młodszych. Zaangażowanie obywateli w naukę, leżące u podstaw samej koncepcji misji europejskich, wymaga przy tym bycia przygotowanym do nowych metod pracy, takich jak projekty nauki partycypacyjnej.

Bardziej skoordynowane działania na szczeblu europejskim są więc nie tylko potrzebne, by przyciągać i zatrzymywać przyszłe pokolenia naukowców, którzy będą poszukiwać odpowiedzi na wyzwania społeczne, środowiskowe i gospodarcze, lecz także niezbędne, by identyfikować i usuwać przeszkody, z którymi mają do czynienia naukowcy u progu kariery zawodowej. Koordynacja działań będzie sprzyjać rozwojowi adekwatnych i trwałych karier naukowych, o które apelowała Rada w swoich konkluzjach pt. „Pogłębienie europejskiej przestrzeni badawczej: zapewnić naukowcom atrakcyjne i stabilne ścieżki kariery i warunki pracy oraz urzeczywistnić cyrkulację talentów”.

Punkty do dyskusji

Prezydencja francuska w Radzie Unii Europejskiej chciałaby przeprowadzić debatę nad następującymi pytaniami:

1. Z jakimi znanymi Państwu głównymi trudnościami mierzyli się młodzi naukowcy podczas niedawnych kryzysów? Jakie środki lub rodzaje środków zostały podjęte w Państwa kraju w celu wsparcia tych osób?
  2. Jakie wnioski można z tego wyciągnąć? Jakie środki można by skoordynować na szczeblu europejskim i uzyskać dzięki temu wartość dodaną (skuteczność, sprawność, elastyczność)?
-